

Ludzki instynkt czy logika maszyn - czemu ufasz bardziej w walce z korupcją i nadużyciami?

Badanie nadużyć gospodarczych 2017
Europa, Bliski Wschód, Indie i Afryka (EMEIA)

Kwiecień 2017

Spis treści

Podejście do badania i profil uczestników

01 | Łapownictwo w biznesie

02 | Skuteczność regulatorów

03 | Wszystkie chwytły dozwolone?

04 | Nieetyczne firmy są OK?

05 | Monitoring a prywatność

06 | Zgłaszanie nadużyć

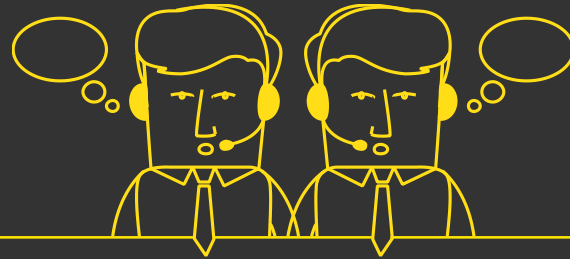
Główne tezy raportu dla Polski

Profil próby badawczej

Dane kontaktowe

Podejście do badania i profil uczestników

Między listopadem 2016 a styczniem 2017 roku, nasi ankieterzy przeprowadzili łącznie **4100 rozmów z pracownikami z 41 państw oraz regionów** leżących w Europie, na Bliskim Wschodzie, w Indiach i Afryce

Rozmowy przeprowadzono z przedstawicielami największych firm w każdym kraju. Wśród respondentów byli członkowie zarządów, menadżerowie wyższego szczebla, pozostali menadżerowie oraz pracownicy. Rozmowy prowadzono telefonicznie lub bezpośrednio, w lokalnym języku respondentów oraz z zapewnieniem anonimowości. Szczegóły dotyczące respondentów w Polsce zostały przedstawione poniżej:

Wielkość firmy liczona ilością pracowników	% respondentów
Powyżej 5000	53%
1 500 - 4 999	19%
1 000 - 1 499	9%
500 - 999	19%
Poniżej 100	-

Pozycja w organizacji	% respondentów
Członek Zarządu	1%
Członek wyższej kadry menedżerskiej	8%
Średnia kadra menedżerska	28%
Pozostali pracownicy	63%

 W Polsce przeprowadzonych zostało 100 rozmów

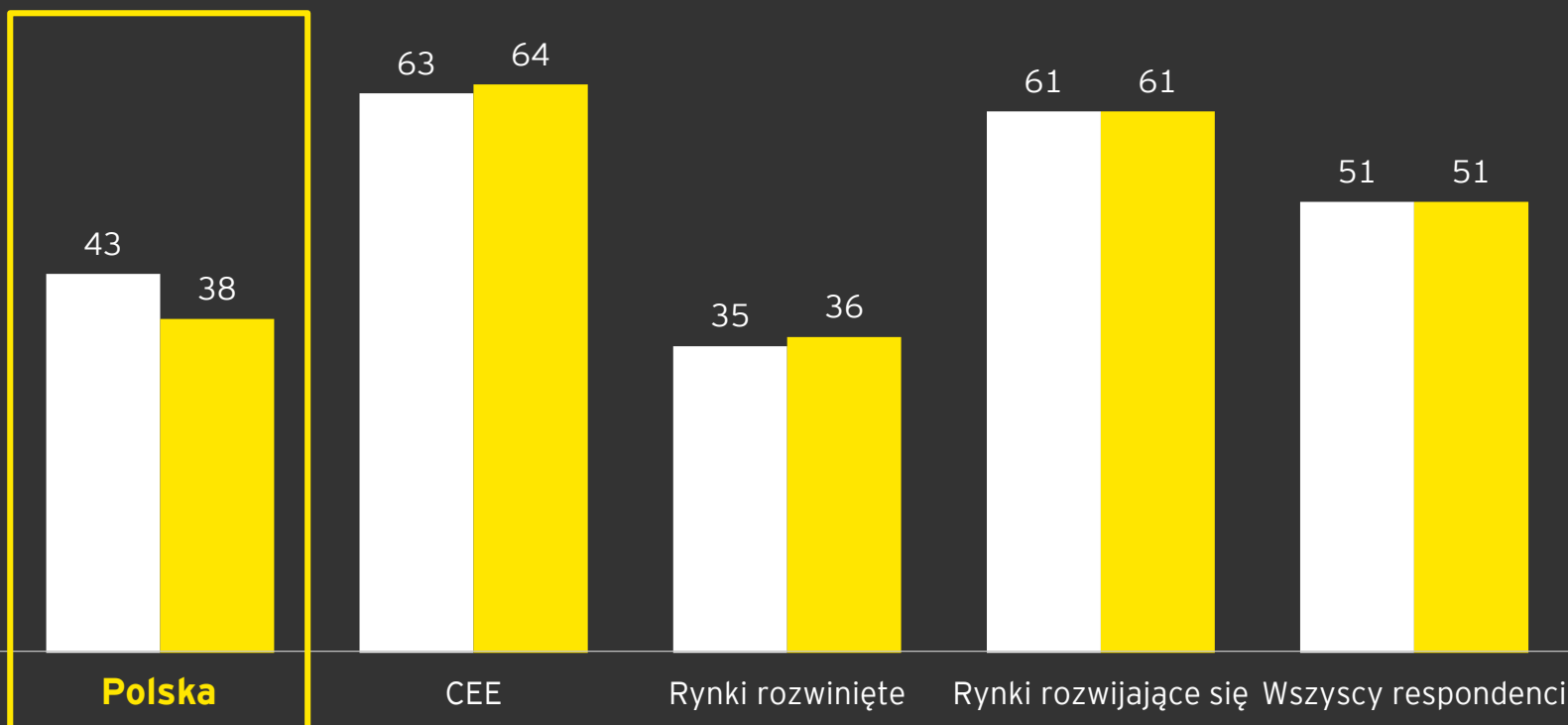
 Wyniki zostały porównane z rezultatami dla Europy Środkowej i Wschodniej („CEE”), rynkami rozwiniętymi*, rynkami rozwijającymi się* oraz wszystkich respondentów

 Ze względu na zaokrąglenia lub pominięcia niektórych wyników w celu lepszego porównania odpowiedzi, nie wszystkie wyniki sumują się do 100%

* Szczegóły dotyczące państw sklasyfikowanych jako „rynki rozwinięte” i „rynki rozwijające się” znajdują się w Załączniku.

01 | Łapownictwo w biznesie

Kurs Polski w stronę Zachodu

Praktyki korupcyjne są szeroko rozpowszechnione w biznesie:

■ % odpowiedzi twierdzących w 2015 roku

■ % odpowiedzi twierdzących w 2017 roku

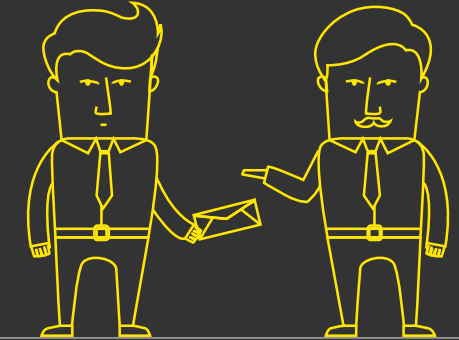
Korupcja jest nadal wyzwaniem, choć Polska pod tym względem zmienia się na plus i coraz bardziej wyróżnia się na tle krajów regionu.

Pytanie: Czy według Pana(-i) poniższe stwierdzenia dotyczą Pana(-i) kraju/branży, nie dotyczą czy Pan(i) nie wie?
Łapówkarstwo / praktyki korupcyjne w biznesie są szeroko rozpowszechnione w tym kraju

Próba: Polska (100); CEE (1700); Rynki rozwinięte (1600); Rynki rozwijające się (2500); Wszyscy respondenci (4100)

01 | Łapownictwo w biznesie

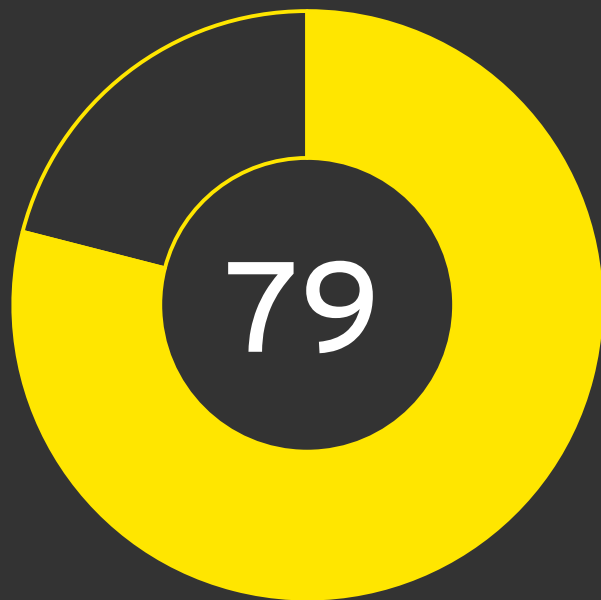

Wyniki dla poszczególnych krajów (w %)

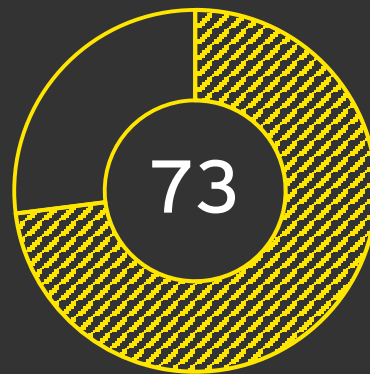
1. Ukraina	88	11. Słowenia	74	21. Jordania	51	32. Rumunia	31
2. Cypr	82	12. Nigeria	73	22. Średnia dla wszystkich krajów	51	33. Francja	28
3. Grecja	81	13. Włochy	71	23. Łotwa	51	34. Zjednoczone Emiraty Arabskie	27
4. Słowacja	81	14. Bułgaria	68	24. Irlandia	47	35. Wielka Brytania	25
5. Chorwacja	79	15. Turcja	67	25. Litwa	47	36. Holandia	23
6. Kenia	79	16. Rosja	66	26. Niemcy	43	37. Oman	19
7. Republika Południowej Afryki	79	17. Hiszpania	64	27. Arabia Saudyjska	43	38. Szwecja	18
8. Węgry	78	18. Czechi	63	28. Polska	38	39. Szwajcaria	18
9. Indie	78	19. Portugalia	60	29. Belgia	36	40. Finlandia	16
10. Egipt	75	20. Serbia	57	30. Austria	32	41. Norwegia	10
				31. Estonia	32	42. Dania	6

02 | Skuteczność regulatorów

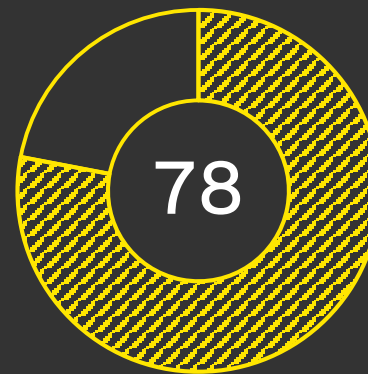
Polska

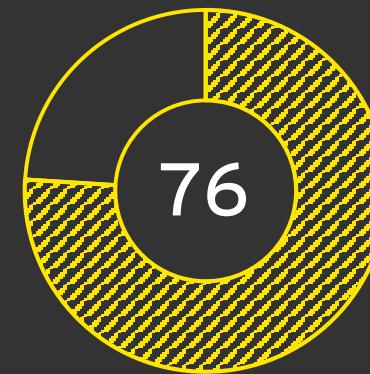
CEE

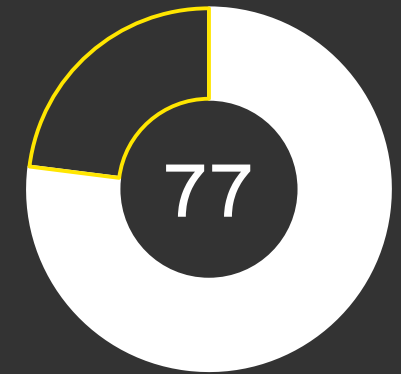
Rynki rozwinięte

Rynki rozwijające się

Wszyscy respondenci

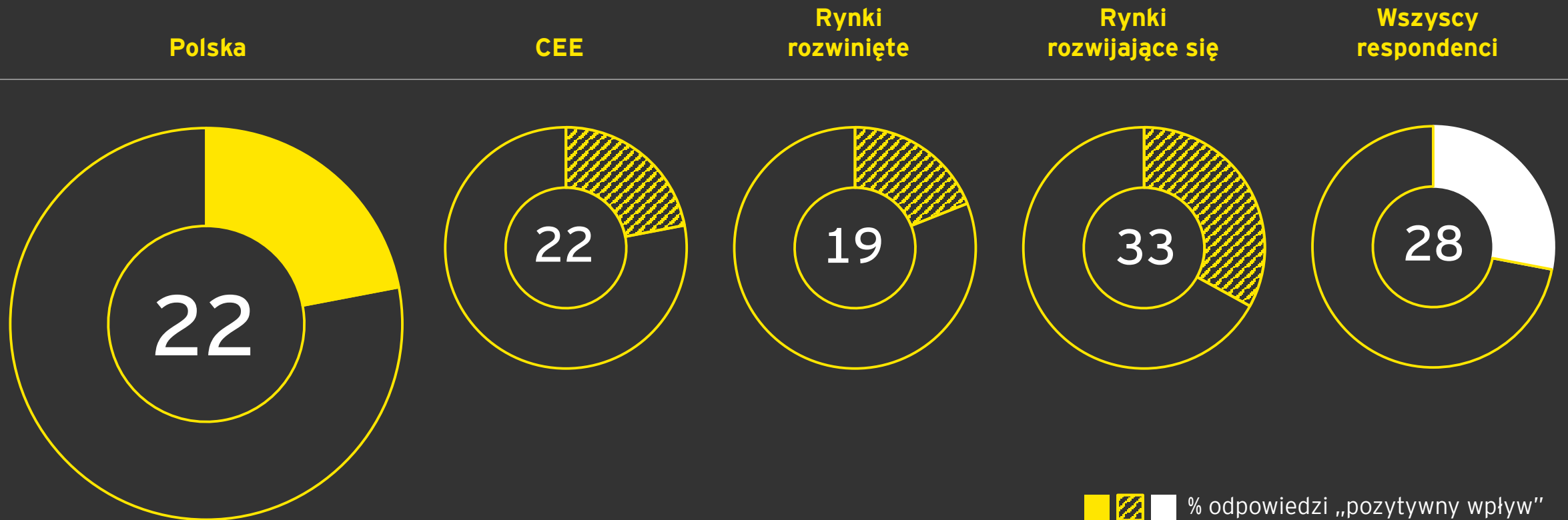
■ ■ ■ % odpowiedzi „zgadzam się”

Pytanie: W jakim stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza ze stwierdzeniem, że ściganie indywidualnych osób pomogłoby zapobiegać nadużyciom, łapówkarstwu i korupcji?

Próba: Polska (100); CEE (1700); Rynki rozwinięte (1600); Rynki rozwijające się (2500); Wszyscy respondenci (4100)

02 | Skuteczność regulatorów

Pytanie: Czy działania regulacyjne w Pana(-i) branży miały pozytywny czy negatywny wpływ na standardy etyczne w Pana(-i) firmie, czy nie miały one żadnego wpływu?

Próba: Polska (100); CEE (1700); Rynki rozwinięte (1600); Rynki rozwijające się (2500); Wszyscy respondenci (4100)

03 | Wszystkie chwytty dozwolone?

■ % odpowiedzi „dotyczy”

		Polska	CEE	Rynki rozwinięte	Rynki rozwijające się	Wszyscy respondenci
	Oferowanie gotówki w celu zdobycia lub utrzymania relacji biznesowych, jeśli pomoże to firmie w przetrwaniu kryzysu gospodarczego*	10	19	11	22	17
	Wcześniejsze rozpoznawanie przychodów w celu osiągnięcia celów finansowych*	14	11	10	14	12
	Dostarczanie fałszywych informacji kierownictwu, aby przyspieszyć moją karierę lub zwiększyć wynagrodzenie**	9	5	4	6	5
	Podejmowanie działań nieetycznych w celu przyspieszenia kariery lub zwiększenia wynagrodzenia**	23	21	14	25	21

* **Pytanie:** Które z poniższych działań, o ile którekolwiek, są Pana(-i) zdaniem usprawiedliwione, jeśli pomagają firmie przetrwać?

** **Pytanie:** Które z poniższych działań, o ile którekolwiek, był(a)by gotowy(-a) Pan(i) podjąć, aby poprawić perspektywy rozwoju swojej kariery lub pakiet wynagrodzenia (swoją płacę lub dodatkowe świadczenia i premie)?

Próba: Polska (100); CEE (1700); Rynki rozwinięte (1600); Rynki rozwijające się (2500); Wszyscy respondenci (4100)

03 | Wszystkie chwytły dozwolone?

10 państw z najwyższymi wynikami oraz Polska (w %)

Oferowanie gotówki w celu zdobycia lub utrzymania relacji biznesowych, jeśli pomoże to firmie w przetrwaniu kryzysu gospodarczego

1.	Oman	47
2.	Egipt	41
3.	Turcja	41
4.	Arabia Saudyjska	39
5.	Cypr	37
6.	Zjednoczone Emiraty Arabskie	37
7.	Ukraina	37
8.	Indie	32
9.	Grecja	29
10.	Republika Południowej Afryki	21
33.	Polska	10

17% - średnia dla wszystkich krajów

Wcześniejsze rozpoznawanie przychodów dla osiągnięcia celów finansowych

1.	Indie	30
2.	Egipt	29
3.	Zjednoczone Emiraty Arabskie	26
4.	Oman	25
5.	Republika Południowej Afryki	19
6.	Cypr	18
7.	Czechy	16
8.	Irlandia	16
9.	Nigeria	16
10.	Turcja	15
14.	Polska	14

12% - średnia dla wszystkich krajów

Dostarczanie fałszywych informacji kierownictwu w celu przyspieszenia kariery lub zwiększenia wynagrodzenia

1.	Egipt	16
2.	Turcja	15
3.	Zjednoczone Emiraty Arabskie	15
4.	Indie	13
5.	Niemcy	10
6.	Polska	9
7.	Ukraina	8
8.	Litwa	7
9.	Arabia Saudyjska	7
10.	Republika Południowej Afryki	7

5% - średnia dla wszystkich krajów

03 | Wszystkie chwytły dozwolone?

Przyszłość biznesu czyli Pokolenie Y

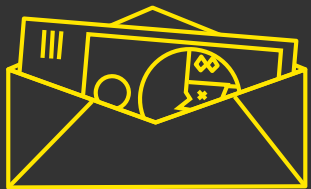
73%

73% respondentów z Pokolenia Y (25-34 lata) **uważa nieetyczne postępowanie za usprawiedliwione**, jeśli pomoże to firmie w przetrwaniu kryzysu gospodarczego.

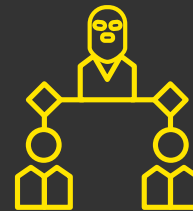
49%

49% respondentów z Pokolenia Y (25-34 lata) wierzy, że ich **współpracownicy byliby gotowi zachowywać się nieetycznie w celu przyspieszenia kariery**. Ogółem to zdanie podziela 40% wszystkich respondentów.

25%

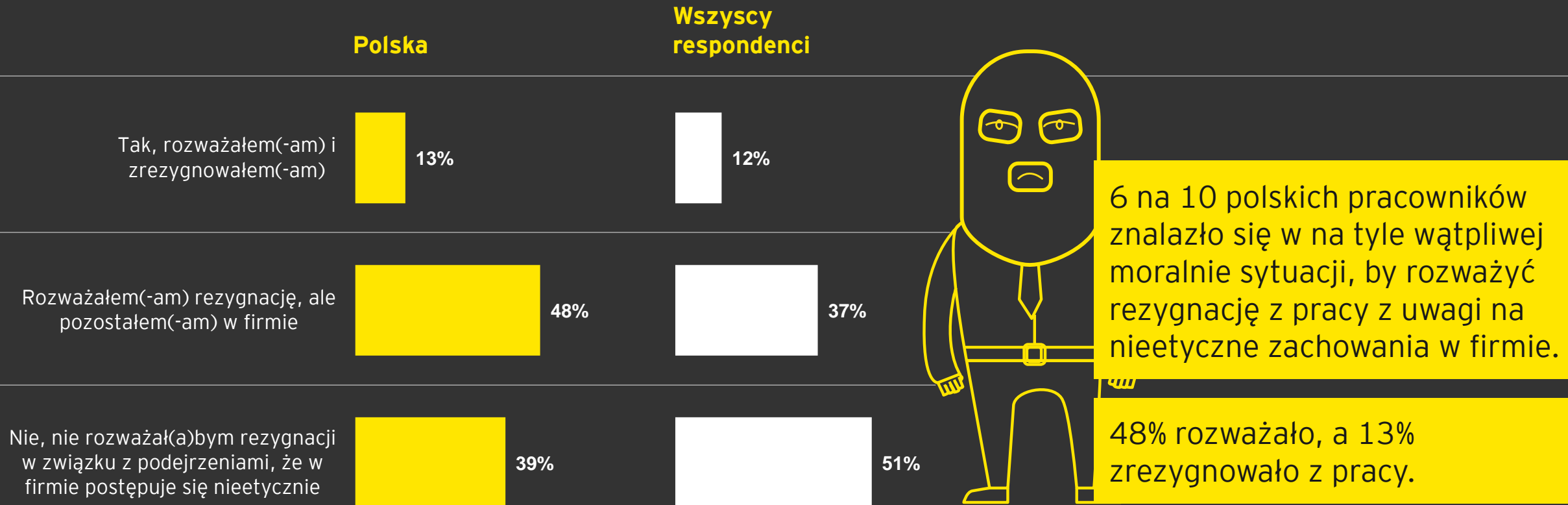
25% respondentów z Pokolenia Y **zaferowałoby gotówkę w celu zdobycia lub utrzymania relacji biznesowych**. Ogółem to zdanie podziela 14% wszystkich respondentów, ale wśród osób powyżej 45. roku życia już tylko 10%.

68%

68% respondentów z Pokolenia Y jest przekonanych, że **menedżerowie z ich organizacji byliby skłonni podjąć nieetyczne działania**, jeśli pomoże to ich firmie w przetrwaniu kryzysu gospodarczego.

04 | Nieetyczne firmy są OK?

Pytanie: Czy kiedykolwiek rozważał(a) Pan(-i) rezygnację z pracy w związku z podejrzeniami, że w Pana(-i) firmie postępuje się nieetycznie?

Próba: Polska (61); Wszyscy respondenci (2356). Z próby wykluczono odpowiedzi „Nie dotyczy” oraz „Odmowa odpowiedzi”.

05 | Monitoring a prywatność

% odpowiedzi „dotyczy”:

- Źródła danych, które firma powinna monitorować w celu zmniejszenia ryzyka nadużyć, łapówkarstwa i korupcji
- Źródła danych, których monitorowanie stanowi pogwałcenie prywatności

	Polska	CEE	Rynki rozwinięte	Rynki rozwijające się	Wszyscy respondenci
Monitorowanie wiadomości email	22 / 53	16 / 66	15 / 66	22 / 64	19 / 65
Monitorowanie komunikatora internetowego	13 / 54	10 / 59	7 / 60	13 / 57	10 / 58
Monitorowanie danych przekazywanych przez systemy bezpieczeństwa	34 / 26	36 / 25	34 / 20	40 / 23	38 / 22
Monitorowanie rozmów telefonicznych	18 / 57	14 / 69	9 / 67	17 / 68	14 / 67
Monitorowanie profili w mediach społecznościowych	10 / 52	11 / 59	10 / 56	13 / 57	12 / 57
Sprawdzanie zdolności kredytowej	23 / 35	28 / 36	26 / 38	31 / 32	29 / 34
Sprawdzanie rejestrów sądowych dotyczących karalności	43 / 13	41 / 17	43 / 17	41 / 15	42 / 16
Żadne z powyższych	28 / 16	29 / 12	28 / 12	23 / 11	25 / 11

Pytanie: Według Pana(-i), które z następujących źródeł danych powinny być monitorowane przez Pana(-i) firmę, aby zmniejszyć ryzyko nadużyć, łapówkarstwa i korupcji? Proszę zaznaczyć wszystkie pasujące odpowiedzi.

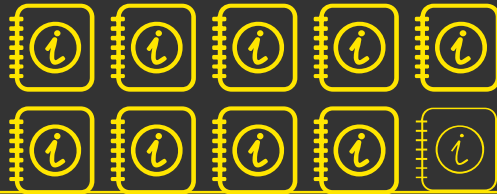
Pytanie: Czy uważa Pan(i), że monitorowanie któregoś z następujących źródeł danych stanowi pogwałcenie Pana(-i) prywatności? Proszę zaznaczyć wszystkie pasujące odpowiedzi.

Próba - Pytanie 1: Polska (83); CEE (1398); Rynki rozwinięte (1277); Rynki rozwijające się (2135); Wszyscy respondenci (3412).

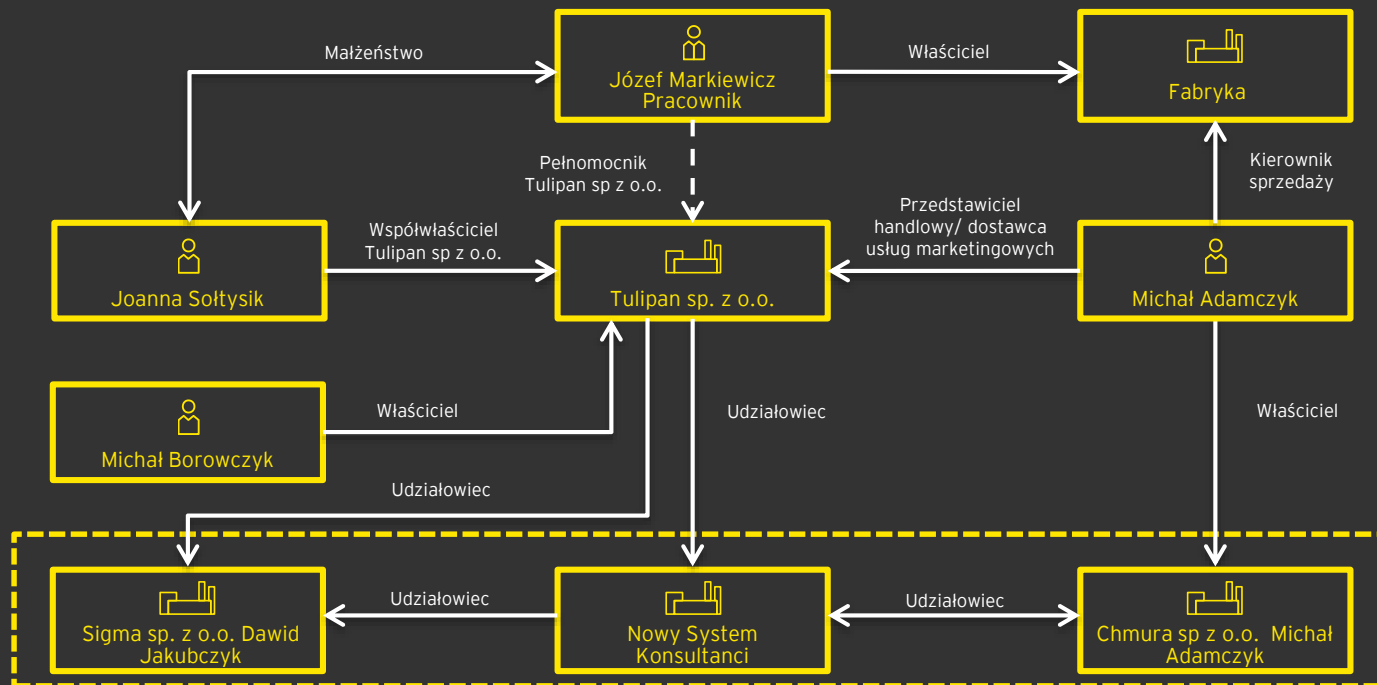
Próba - Pytanie 2: Polska (95); CEE (1560); Rynki rozwinięte (1469); Rynki rozwijające się (2310); Wszyscy respondenci (3779). Z próby wykluczono odpowiedzi „nie wiem”.

05 | Narzędzia informatyki śledczej

90%

90% informacji **powstaje w formie elektronicznej** i nigdy nie jest drukowana. W przypadku **podejrzenia występowania nadużyć**, narzędzia informatyki śledczej pozwalają pozyskać dane potrzebne do **przeprowadzenia rzetelnego dochodzenia**, a także odzyskać skasowane maile, dokumenty i dane.

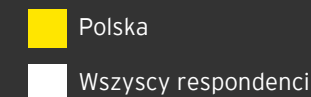

Przeglądy maili i danych elektronicznych oraz pozwalają znaleźć dowody na:

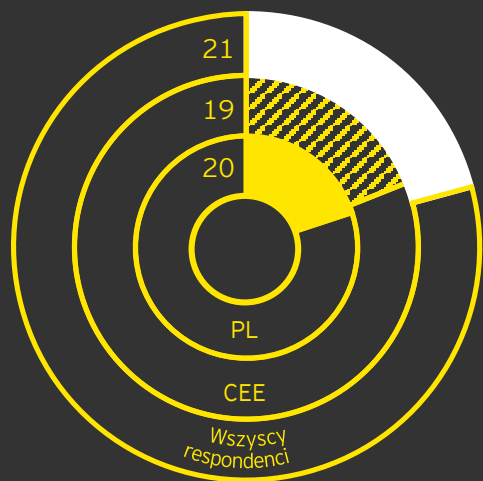
- ▶ Zmowy pracowników z dostawcami
- ▶ Istnienie relacji osobistych pomiędzy pracownikami a przełożonymi lub kontrahentami
- ▶ Kradzież poufnych informacji
- ▶ Sprzeniewierzenie środków
- ▶ Świadczenie nieprawdy przez pracowników

06 | Zgłaszanie nadużyć

% odpowiedzi „dotyczy”:

Firmy posiadające specjalny system zgłaszania nieprawidłowości

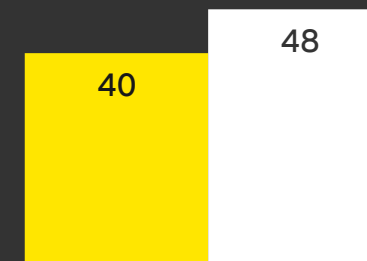
Presja, a zgłaszanie nieprawidłowości do kierownictwa wyższego szczebla lub za pomocą kanałów dedykowanych raportowaniu nieprawidłowości

Tak - miałem(-am) informacje lub podejrzenia dotyczące nieprawidłowości, ale zachowałem(-am) je dla siebie, ponieważ czułem(-am) wewnętrzną presję, aby ich nie zgłaszać

Nie - miałem(-am) informacje lub podejrzenia dotyczące nieprawidłowości, ale nie czułem presji, że muszę zachować je dla siebie

Nie - nigdy nie miałem(-am) informacji lub podejrzeń dotyczących nieprawidłowości

Pytanie 1: Według Pana(-i) wiedzy, które z następujących systemów lub procesów działają w Pana(-i) firmie, by monitorować zachowanie zgodności z przepisami dotyczącymi przeciwdziałania łapówkarstwu, korupcji oraz nadużyciom? - *Specjalny system zgłaszania nieprawidłowości*

Pytanie 2: Czy kiedykolwiek czuł(a) Pan(i) presję, aby zachować dla siebie informacje lub podejrzenia dotyczące nieprawidłowości zamiast je zgłosić, na przykład kierownictwu wyższego szczebla lub za pomocą specjalnego systemu?

Próba: Polska (100); CEE (1700); Rynki rozwinięte (1600); Rynki rozwijające się (2500); Wszyscy respondenci (4100)

Próba: Polska (86); Wszyscy respondenci (3500). Z próby wykluczono odpowiedzi „Nie dotyczy” oraz „Odmowa odpowiedzi”.

06 | Zgłaszanie nadużyć

■ % odpowiedzi „dotyczy”

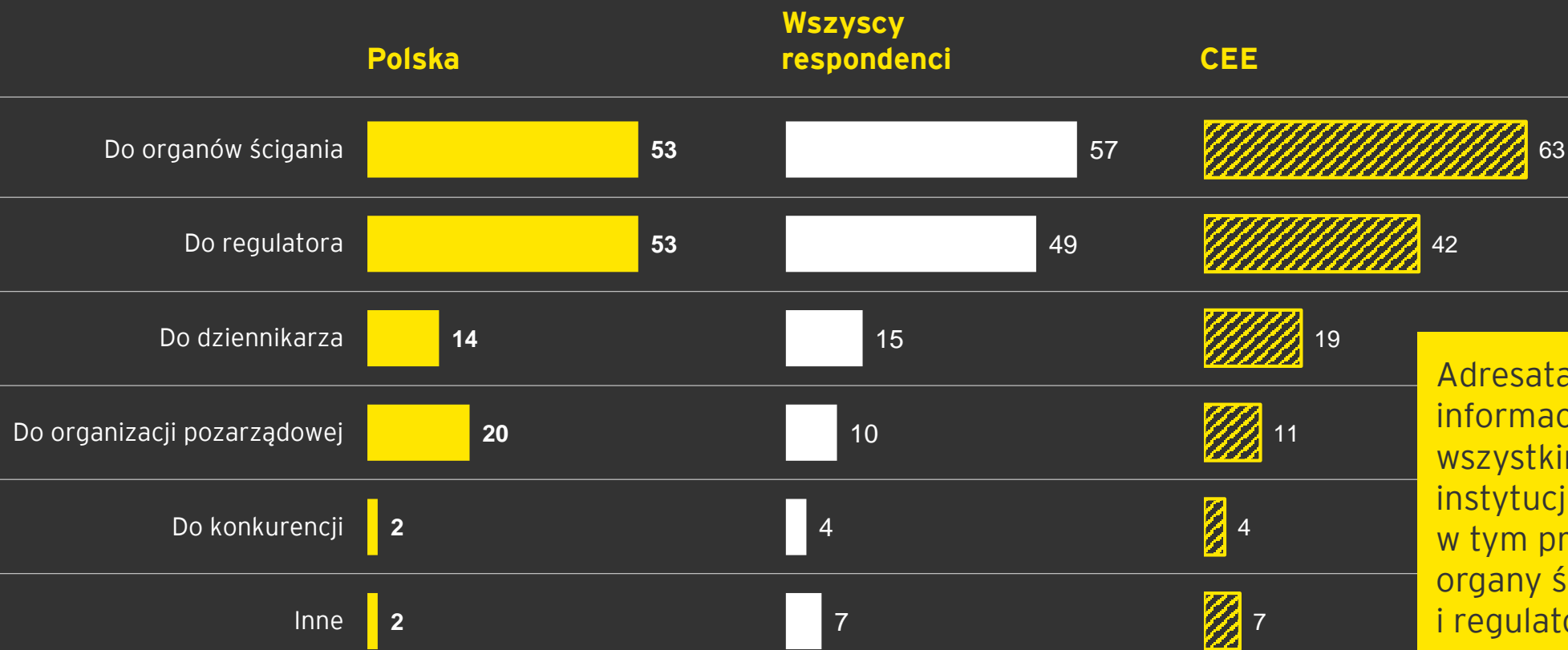
		Polska	CEE	Rynki rozwinięte	Rynki rozwijające się	Wszyscy respondenci
	Obawy o przyszły rozwój mojej kariery w firmie	 23	37	39	40	40
	Obawy o przyszłe szanse rozwoju mojej kariery w innej firmie	 24	26	26	28	27
	Lojalność względem mojej firmy	 24	23	22	26	24
	Lojalność względem moich kolegów	 32	29	33	28	30
	Obawy o osobiste bezpieczeństwo	 50	51	42	48	46

Pytanie: Który z następujących czynników, jeżeli w ogóle, prawdopodobnie powstrzymałby Pana(-ią) przed zgłoszeniem przypadku nadużycia, łapówkarstwa lub korupcji w Pana(-i) przedsiębiorstwie? Proszę zaznaczyć wszystkie pasujące odpowiedzi.

Próba: Polska (62); CEE (1033); Rynki rozwinięte (795); Rynki rozwijające się (1499); Wszyscy respondenci (2294). Z próby wykluczono odpowiedzi „Nie wiem” oraz „Żadne z powyższych”.

06 | Zgłaszanie nadużyć

Adresatami zgłaszanych informacji są przede wszystkim osoby lub instytucje **spoza firmy**, w tym przede wszystkim organy ścigania i regulatorzy.

Pytanie: Komu konkretnie był(a)by Pan(i) skłonna przekazać te informacje [o potencjalnych nadużyciach, łapówkarstwie lub korupcji w swoim przedsiębiorstwie]? Proszę zaznaczyć wszystkie pasujące odpowiedzi.

Próba: Polska (59); CEE (1036); Wszyscy respondenci (2541).
Z próby wykluczono odpowiedzi „Nie wiem”.

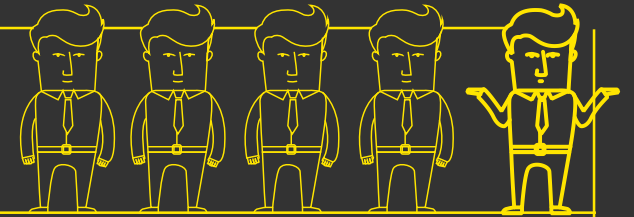
Główne tezy raportu dla Polski

38%

W porównaniu do 64% respondentów z krajów Europy Wschodniej, jedynie **38% respondentów z Polski uważa korupcję za poważny problem.**

4 na 5 pracowników jest zdania, że **ściganie indywidualnych osób jako sprawców pomogłoby w walce z oszustwami i korupcją.** Co piąty ankietowany w Polsce **wierzy w pozytywny wpływ działań regulatorów** na normy etyczne.

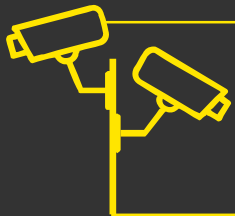
23%

23% polskich pracowników jest gotowych postępować nieetycznie w celu **przyspieszenia kariery lub zwiększenia wynagrodzenia.** Dla osiągnięcia celów osobistych lub firmy wciąż co dziesiąty (10%) jest skłonny oferować gotówkę.

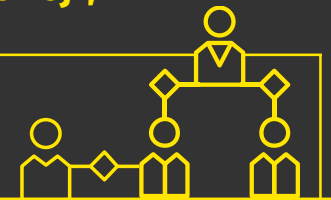
Etyka ma znaczenie dla pracowników - przez korupcję lub inne nieetyczne praktyki **48%** polskich respondentów **rozważało odejście z pracy**, a **13%** z niej **zrezygnowało.**

6 na 10

Pracownicy niekoniecznie chcą być poddawani działaniom narzędzi ograniczających ryzyko korupcji i nadużyć - ponad połowa uważa, że zaawansowane technologicznie rozwiązania takie jak **monitoring korespondencji, komunikatorów i połączeń telefonicznych** mogłyby naruszać prywatność.

Sygnaliści pozostają niewykorzystanym źródłem informacji. Lojalność wobec współpracowników (32%) lub pracodawcy (24%), to główne czynniki powstrzymujące pracowników od **zgłaszania nadużyć i nieprawidłowości.**

Załącznik

Profil próby badawczej

Kategoria: Rynki rozwinięte

Austria	Hiszpania
Belgia	Szwecja
Dania	Szwajcaria
Finlandia	Wielka Brytania
Francja	
Niemcy	
Grecja	
Irlandia	
Włochy	
Holandia	
Norwegia	
Portugalia	

Kategoria: Rynki rozwijające się

Bułgaria	Polska
Chorwacja	Rumunia
Cypr	Rosja
Czechy	Arabia Saudyjska
Egipt	Serbia
Estonia	Słowacja
Węgry	Słowenia
Indie	RPA
Jordania	Turcja
Kenia	Zjednoczone Emiraty Arabskie
Litwa	Ukraina
Łotwa	
Nigeria	
Oman	

Na potrzeby badania przeprowadziliśmy 100 rozmów w Indiach, 500 rozmów w regionie Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu, 300 rozmów w pozostałych państwach afrykańskich, 1500 rozmów w państwach Europy Zachodniej oraz 1700 rozmów w państwach Europy Środkowej i Wschodniej.

Dane kontaktowe

Zespół Zarządzania Ryzykiem Nadużyć

Mariusz Witalis

Partner EY

+48 (22) 557 79 50

Mariusz.Witalis@pl.ey.com

Tomasz Dyrda

Dyrektor EY

+48 (22) 557 87 46

Tomasz.Dyrda@pl.ey.com

Marcin Bizoń

Dyrektor EY

+48 (22) 557 62 60

Marcin.Bizon@pl.ey.com

O firmie EY

EY jest światowym liderem rynku usług profesjonalnych obejmujących usługi audytorskie, doradztwo podatkowe, doradztwo biznesowe i doradztwo transakcyjne. Nasza wiedza oraz świadczone przez nas najwyższej jakości usługi przyczyniają się do budowy zaufania na rynkach kapitałowych i w gospodarkach całego świata. W szeregach EY rozwijają się utalentowani liderzy zarządzający zgranymi zespołami, których celem jest spełnianie obietnic składanych przez markę EY. W ten sposób przyczyniamy się do budowy sprawniej funkcjonującego świata. Robimy to dla naszych klientów, społeczności, w których żyjemy i dla nas samych.

Nazwa EY odnosi się do firm członkowskich Ernst & Young Global Limited, z których każda stanowi osobny podmiot prawny. Ernst & Young Global Limited, brytyjska spółka z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji (company limited by guarantee) nie świadczy usług na rzecz klientów.

Aby uzyskać więcej informacji, wejdź na www.ey.com/pl

EY, Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa

© 2017 EYGM Limited.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Niniejsza publikacja została sporządzona z należytą starannością, jednak z konieczności pewne informacje zostały podane w skróconej formie. W związku z tym publikacja ma charakter wyłącznie orientacyjny, a zawarte w niej dane nie powinny zastąpić szczegółowej analizy problemu lub profesjonalnego osądu. EY nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek straty powstałe w wyniku czynności podjętych lub zaniechanych na podstawie niniejszej publikacji. Zalecamy, by wszelkie przedmiotowe kwestie były konsultowane z właściwym doradcą.